

Bernal, 4 de març de 1991

Estimat Matthew,

vaig marxar amb la recança de no haver pogut trobar un moment per veure'ns, però ve-t'aquí que als pocs dies d'haver arribat de nou a Bernal, em va arribar la teva carta del 22 de desembre, ja anunciada per tu. No cal dir que em sento afalagat pel teu comentari sobre la meua "plaquette", però sobretot m'ha commogut la teva franquesa en parlar dels teus problemes personals —dels greus problemes personals— en l'època del final de l'adolescència, quan, en certa manera, els llibres d'en Miller et van salvar, per dir-ho així, cosa que no és la primera vegada que passa, com li ho havien manifestat moltes persones al mateix Miller.

M'ha plagut molt això que dius, que si Miller hagués vist que el considero com l'exponent de l'home del segle XX, li hauria agradat de sentir-ho, i que tu ho consideres com el millor homenatge (o el més encertat) que se li podia fer. En certa manera, això és el que pretenia de fer: retre-li una mena d'homenatge, de reconeixement per tot el que la seva obra ha significat també per a mi.

Sí, sí, tens raó: els "linguistic registers", o sigui els "nivells de llenguatge", com en diria jo. Aquest és un dels aspectes de la seva prosa que vaig subratllar a l'hora de parlar del llenguatge obscè, durant el seminari que vaig dictar a l'EUTI, a la Universitat Autònoma, els primers dies de ser a Barcelona. Per cert que tu esmentes Hamlet, amb Michael Frankel: aquest és un llibre que no conec. Com tampoc no conec la correspondència amb en Wallace Fowlie. Tu creus que es poden trobar aquests llibres, en anglès? En canvi, conec la correspondència amb en Lawrence Durrell, però en una traducció castellana de per aquí.

Sí, sí, també tens raó quan esmentes la vena còmica d'en Miller, tan important a l'hora de descriure escenes de cardameta, per exemple. El Sexus n'és ple, de passatges que et fan petar de riure. Ara mateix, mentre el tradueixo, després de tants d'anys d'haver-lo llegit per primera vegada, tinc la sensació de descobrir-lo de cap i de nou, i no puc deixar de riure com un boig. En efecte: era un pallaso nat. I aquesta faceta del seu caràcter la va posar en relleu d'una manera magnífica i molt poètica a El somriure al peu de l'escala (títol inspirat pel quadre de Joan Miró "Gos lladrant a la lluna", com ell mateix reconeix a l'Epíleg, i que va ser el primer que veia d'aquest pintor). Hi ha una edició, suposo que exhaurida, de la versió que en va fer en Joan Oliver, publicada per Aymà, amb coberta de Miró, precisament, que és una petita joia.

Bé, després d'haver llegit la teva carta, encara em dol més que no haguéssim pogut veure'ns per xerrar a pleret sobre aquest autor que tant ens entusiasma, tant a tu com a mi. Perquè n'hi ha moltes de coses que hauríem pogut treure a relleu i ens hauríem pogut passar hores i hores xerrant, comentant, discutint, potser, sobre "the Happy Rock". Tanmateix, estic segur que haurà d'arribar una altra ocasió que podrem aprofitar a bastament. Mentrestant, com que en aquests moments no vaig massa folgat de temps, car he de mirar de recuperar el que vaig perdre (o guanyar) a Barcelona, per tal de poder fer bullir l'olla, t'envio fotocòpia del pròleg que va acompa-

Boletín de marzo de 1991

nyar la traducció de El temps dels assassins. Potser aquest escrit, ja una mica antic, et donarà tema per a una nova carta, que jo contestaré puntualment. D'aquesta manera, compensarem una mica allò que no va poder ser: la gran xerrada sobre aquest gran escriptor.

Desitjo que puguis realitzar els teus somnis amb aquella noia que et balla pel cap...

Records de la meva muller, la Isabel. I rep una cordial abraçada del teu

P.S. Et felicito pel bon català en què escrius. I també vull felicitar-te per la teva "plaque" que és un doll de prosa que se t'emporta. Llàstima que tampoc no es va escaure que m'hi fessis una dedicatòria. Està vist que hauré de tornar!

